

VARDİYALİ ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI

Doç.Dr. Aykut KENTLİ

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

HAFTANIN HEDEFİ

Vardiyalı çalışmalarda ve gece çalışmalarında iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını öğrenmelerini sağlamaktır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

VARDİYALİ ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI KAVRAMLARI

Vardiyalı Çalışma: Nitelikleri dolayısıyla devamlı çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına işçi postaları çalıştırılarak işletilen yahut nöbetleşe işçi postaları ile yapılan işlerde, çalışma sürelerine, hafta tatillerine ve gece çalışmalarına ve çalışma ortasındaki zorunlu dinlenmelere dair özel usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak yönetmeliklerle düzenlenir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

VARDİYALİ ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI KAVRAMLARI

Gece Çalışması: Çalışma hayatında "gece" en geç saat 20.00'de başlayarak en erken saat 06.00'ya kadar geçen ve her halde en fazla on bir saat süren dönemdir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

VARDİYALI ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI KAVRAMLARI

İşçilerin gece çalışmaları yedi buçuk saati geçemez.

Gece çalıştırılacak işçilerin sağlık durumlarının gece çalışmasına uygun olduğu, işe başlamadan önce alınacak sağlık raporu ile belgelenir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

VARDİYALI ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI KAVRAMLARI

Gece çalıştırılan işçiler en geç iki yılda bir defa işveren tarafından periyodik sağlık kontrolünden geçirilirler. İşçilerinin sağlık kontrollerinin masrafları işveren tarafından karşılanır.

Gece çalışması nedeniyle sağlığının bozulduğunu raporla belgeleyen işçiye işveren, mümkünse gündüz postasında durumuna uygun bir iş verir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

VARDİYALI ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI KAVRAMLARI

İşveren gece postalarında çalıştırılacak işçilerin listelerini ve bu işçiler için işe başlamadan önce alınan ve periyodik sağlık raporlarının bir nüshasını ilgili bölge müdürlüğüne vermekle yükümlüdür.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

VARDİYALI ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI KAVRAMLARI

Gece ve gündüz işletilen ve nöbetleşe işçi postaları kullanılan işlerde, bir çalışma haftası gece çalıştırılan işçilerin, ondan sonra gelen ikinci çalışma haftası gündüz çalıştırılmaları suretiyle postalar sıraya konur.

Gece ve gündüz postalarında iki haftalık nöbetleşme esası da uygulanabilir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

VARDİYALI ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI KAVRAMLARI

Sanayiye ait işlerde on sekiz yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçilerin gece çalıştırılması yasaktır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

VARDİYALI ÇALIŞMA VE GECE ÇALIŞMASI KAVRAMLARI

On sekiz yaşını doldurmuş kadın işçilerin gece postalarında çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikte gösterilir.

(Bu nedenle “Kadın İşçilerin Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik” düzenlenmiştir.)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUHTEMEL TEHLİKELER VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

TEHLİKELER

İnsandan Kaynaklanan Tehlikeler

Psikolojik Nedenler(Unutkanlık, sıkıntı, üzüntü, ihmal vb.)

ALINACAK ÖNLEMLER

İnsana ilişkin

Psikolojik (Motivasyon, eğitim vb.)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUHTEMEL TEHLİKELER VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

TEHLİKELER

İnsandan Kaynaklanan Tehlikeler

Fiziksel Nedenler (Yorgunluk, Uykusuzluk gibi)

ALINACAK ÖNLEMLER

İnsana ilişkin

Fiziksel (Ara dinlenmeleri)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUHTEMEL TEHLİKELER VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

TEHLİKELER

İnsandan Kaynaklanan Tehlikeler

İşyeri Nedenleri (İletişim bozukluğu, Takım çalışmasına adapte olamama)

ALINACAK ÖNLEMLER

İnsana ilişkin

Eğitim ve organizasyonlar

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUHTEMEL TEHLİKELER VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

TEHLİKELER

İnsandan Kaynaklanan Tehlikeler

Çalışma metodu (Yetersiz çalışma metodu, uygun olmayan talimatlar)

ALINACAK ÖNLEMLER

İnsana ilişkin

Çalışma metodu (Çalışma metodlarının tanımlanması ve kontrolü)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUHTEMEL TEHLİKELER VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

TEHLİKELER

İnsandan Kaynaklanan Tehlikeler

Yetersiz yönetim organizasyon (Tanımlanmamış kurallar, uygun olmayan personel istihdamı, yetersiz sağlık kontrolü)

ALINACAK ÖNLEMLER

İnsana ilişkin

Yetersiz yönetim organizasyon (Kuralların belirlenmesi, düzenli sağlık kontrolü, sorumluluk ve yetkilerin tanımlanması)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUHTEMEL TEHLİKELER VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

TEHLİKELER

Ortamdan Kaynaklanan Tehlikeler

Yetersiz çalışma ortamı (Aydınlatma eksikliği, çalışma ortamının dağınık bırakılması)

ALINACAK ÖNLEMLER

Ortama ilişkin

Yetersiz çalışma ortamı (Ortam ölçümleri, tertip ve düzen belirlenmesi)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUHTEMEL TEHLİKELER VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

TEHLİKELER

Ortamdan Kaynaklanan Tehlikeler

Yetersiz kontrol bakım (Mühendislik hizmetlerinin etkin uygulanmaması)

ALINACAK ÖNLEMLER

Ortama ilişkin

Yetersiz kontrol bakım (Etkili mühendislik kontrolleri)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MUHTEMEL TEHLİKELER VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

TEHLİKELER

Ortamdan Kaynaklanan Tehlikeler

Yetersiz Standardizasyon (Makine ve ekipmanların yanlış yerleştirilmesi, eksik ve kusurlu koruyucular)

ALINACAK ÖNLEMLER

Ortama ilişkin

Yetersiz Standardizasyon (Uygun makine ve ekipman yerleştirilmesi, koruyucuların tamamlanması)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (Resmi Gazete: 07.04.2004/25426)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak işletilen veya nöbetleşe işçi postaları ile yapılan işlerde, çalışma sürelerine, gece çalışmalarına, hafta tatillerine ve ara dinlenmesine ilişkin özel usul ve esaslar bu Yönetmelikle düzenlenmektedir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İşveren veya işveren vekilleri, posta sayısı ile her postanın işe başlama ve bitirme saatlerini, postalar halinde çalıştırdıkları işçilerin ad ve soyadlarını, ara dinlenmelerini, hafta tatillerini ve bunlara ilişkin değişiklikleri düzenleyerek işyerinde işçilerin kolayca görüp okuyabilecekleri şekilde ilan etmekle yükümlüdür.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Nitelikleri dolayısıyla sürekli çalıştıkları için durmaksızın birbiri ardına postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde posta sayısı 24 saatlik süre içinde en az üç işçi postası çalıştırılacak şekilde düzenlenir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Sağlık kuralları bakımından günde 7,5 saat ya da daha az çalışması gereken işlerde işçi postaları sayısı, her bir postanın çalışma süresi, 6331sayılı İş Kanununun Günde Ancak 7.5 Saat Yada Daha Az Süre Çalışılması Gereken İşler Yönetmeliğinde belirtilen günlük çalışma sürelerini aşmayacak şekilde düzenlenir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Gece dönemine denk düşen 20.00-06.00 saatleri arasındaki işçi postalarında, 18 yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçilerin çalıştırılmaları yasaktır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İşçilerin gece postalarında 7,5 saatten çok çalıştırılmaları yasaktır.

Gece ve gündüz işletilen ve nöbetleşe işçi postaları çalıştırılarak yürütülen işlerde postalar; en fazla bir iş haftası gece çalıştırılan işçilerin, ondan sonra gelen ikinci iş haftasında gündüz çalıştırılmaları suretiyle ve postalar birbirlerinin yerini alacak şekilde düzenlenir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Zorunluluk olmadıkça işçilerin postaları değiştirilemez. Ancak 4857 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesi uyarınca, gece çalışması nedeniyle sağlığının bozulduğunu raporla belgeleyen işçiye işveren, olanakların elverdiği ölçüde gündüz postasında durumuna uygun bir iş verir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İşin niteliği ve yürütümü, iş sağlığı ve güvenliği göz önünde tutularak, gece ve gündüz postalarında iki haftalık nöbetleşme esası da uygulanabilir.

Posta değişiminde işçiler sürekli olarak en az on bir saat dinlendirilmeden çalıştırılmaz. Bu hüküm, postası değiştirilen işçilere de uygulanır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde, işçilere

- a.) Dört saat veya daha kısa süreli işlerde on beş dakika,
- b.)Dört saatten fazla ve yedibuçuk saate kadar (yedibuçuk saat dahil) süreli işlerde yarım saat,
- c.) Yedi buçuk saatten fazla süreli işlerde bir saat, ara dinlenmesi verilir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İşin niteliği, bir işyerinin aynı bölümündeki bütün işçilere aynı saatte ara dinlenmesi verilmesine olanak bırakmıyorsa, bu dinlenme, işçilere, gruplar halinde arka arkaya çalışma süresinin ortalarından başlayarak İş Kanunu ve bu Yönetmelikteki esaslara göre verilir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İşveren veya işveren vekilleri, postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde, her postada çalışan işçilerin ad ve soyadlarını kapsayan listeler ile bu işçiler için işe başlamadan önce alınan periyodik sağlık raporlarının bir nüshasını ilgili bölge müdürlüğüne vermekle yükümlüdür.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Postalar halinde işçi çalıştırılarak yürütülen işlerde, işçilere, haftanın bir gününde 24 saatten az olmamak üzere ve nöbetleşme yolu ile hafta tatili verilmesi zorunludur.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Bu Yönetmeliğin amacı, on sekiz yaşını doldurmuş kadın işçilerin gece postalarında çalıştırılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kadın işçiler her ne şekilde olursa olsun gece postasında yedi buçuk saatten fazla çalıştırılmaz.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Kadın işçilerin, gece postalarında çalıştırılabilmeleri için, işe başlamadan önce işyeri hekimi, işyeri ortak sağlık birimi, işçi sağlığı dispanserleri, bunların bulunmadığı yerlerde sırasıyla en yakın Sosyal Sigortalar Kurumu, sağlık ocağı, Hükümet veya belediye doktorlarına muayene ettirilerek, çalışmalarına engel bir durumun olmadığına dair sağlık raporlarının alınması şarttır.

Bu işçilerin muayeneleri her altı ayda bir tekrarlanır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Kadın işçiler, gebe olduklarının doktor raporuyla tespitinden itibaren doğuma kadar, emziren kadın işçiler ise doğum tarihinden başlamak üzere altı ay süre ile gece postalarında çalıştırılmazlar.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Emziren kadın işçilerde bu süre, ana ve çocuğun sağlığı açısından gerekli olduğunun işyeri hekimi, işyeri ortak sağlık birimi, işçi sağlığı dispanserleri, bunların bulunmadığı yerlerde sırasıyla en yakın Sosyal Sigortalar Kurumu, sağlık ocağı, Hükümet veya belediye doktoru raporuyla belgelenmesi halinde, bir yıla kadar uzatılır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİLİ MEVZUAT VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Bu işçilerin anılan sürelerdeki çalışmaları, gündüz postalarına rastlayacak şekilde düzenlenir.

Gece postalarında kadın işçi çalıştırmak isteyen işverenler, gece çalıştırılacak kadın işçilerin isim listelerini ilgili bölge müdürlüğüne gönderirler.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİNİZE TEŞEKKÜRLER

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi